

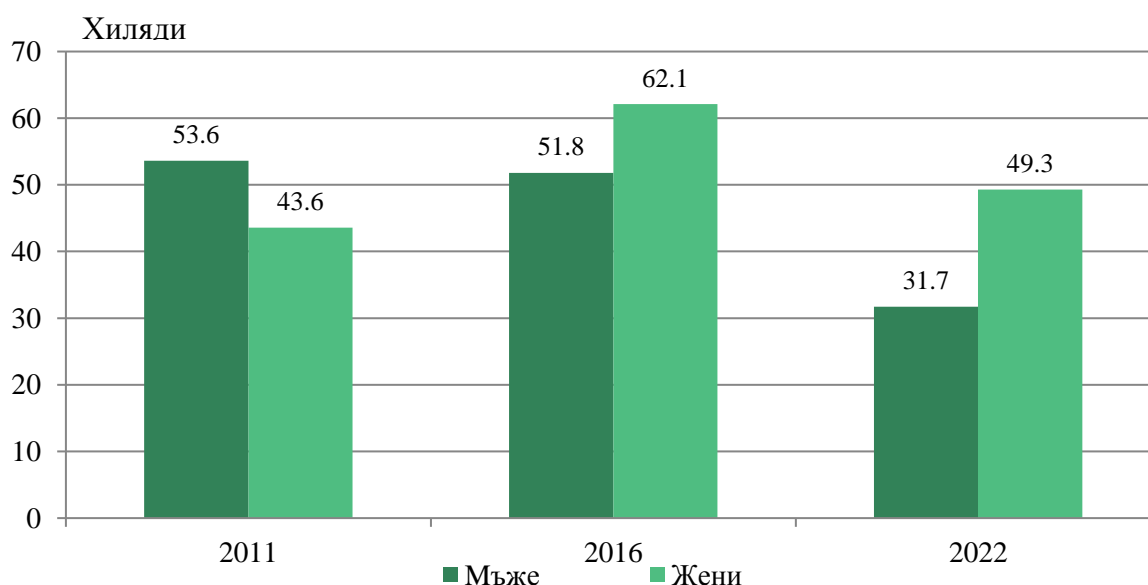
ОСНОВНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ИЗСЛЕДВАНЕТО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И ОБУЧЕНИЕТО НА ВЪЗРАСТНИ ПРЕЗ 2022 ГОДИНА (ПРЕДВАРИТЕЛНИ ДАННИ)

Население на възраст 25 - 64 години, участващо във формално образование или обучение¹

През последните 12 месеца във формално образование са записани 81 хил., или 2.4% от лицата в активна трудова възраст (25 - 64 години). Жените в изследваната възрастова група по-често са учащи във формалното образование - 2.9%, отколкото мъжете - 1.9%. Най-висок е дялът на записаните за придобиване на образователно-квалификационна степен „магистър“ - 35.3 хил., или 43.5% от всички записани във формалното образование или обучение.

Участниците, използвали онлайн учебни материали² по време на обучението, са 75.1 хил., или 92.7%, а 68.4 хил. (84.4%) са контактували с преподаватели или със служители на образователните институции посредством уебсайт/портал.

Фиг. 1. Участници във формално образование и обучение през 2011, 2016 и 2022 година по пол

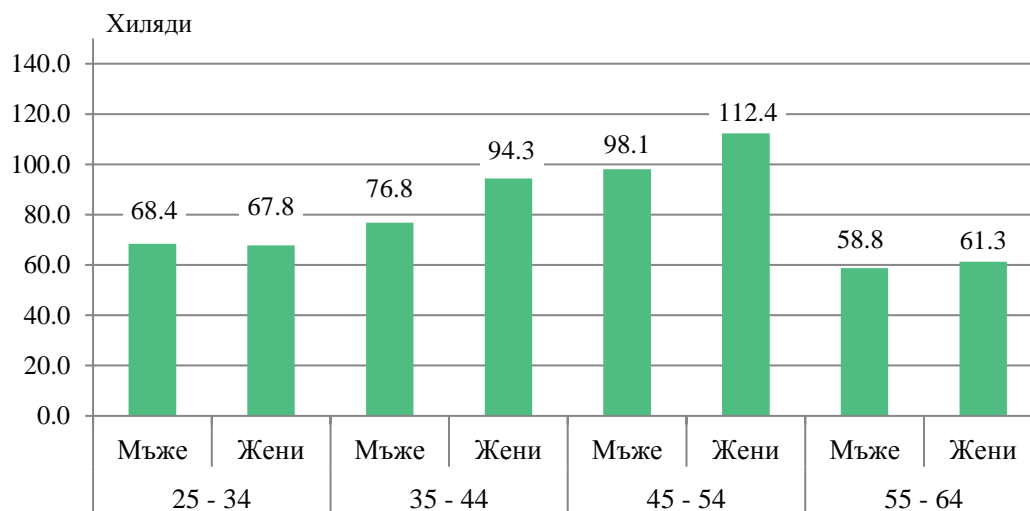
¹ Формалното образование включва регулярната образователна система (училища, колежи, университети, центрове за професионално обучение) и води до придобиване на степен на образование и/или степен на професионална квалификация.

² Електронни учебници, аудио-визуални материали, онлайн речници и други.

Население на възраст 25 - 64 години, участващо в неформално обучение¹

Според резултатите от изследването 637.9 хил. лица, или 18.9% от възрастовата група 25 - 64 години, са участвали в поне едно неформално обучение през последните 12 месеца. В сравнение с предходната вълна на изследването се наблюдава намаление с 3.6 процентни пункта.

Фиг. 2. Участници в неформално образование и обучение по възраст и пол

Разпределението на участвалите в неформално обучение според завършената най-висока степен на образование е следното:

- с основно или по-ниско образование - 4.7%;
- от завършилите средно образование - 16.1%;
- от завършилите висше образование - 31.1%.

Спрямо трудовия статус делът на участвалите в неформално обучение е най-висок при заетите - 26.1%.

Най-висок е делът на лицата, провели обучение на работното място² - 13.8%, следвани от записаните в курсове - 4.2%, семинари или работни срещи („урокшоуп“) с обучителен характер (3.6%), и частни уроци (1.1%).

¹ Целенасочено и организирано обучение, но успешното му завършване не води до придобиването на степен на образование или степен на професионална квалификация. Най-често срещаните форми на неформалното обучение са курсове, частни уроци, семинари и работни срещи с обучителен характер, обучение на работното място и инструктажи по безопасност на труда.

² Специфична категория на неформалното обучение. Характеризира се с планиран период на обучение, инструкции или практика, непосредствено на работното място и в присъствието на инструктиращо лице.

Население на възраст 25 - 64 години, участващо в самостоятелно обучение¹

Резултатите от проведеното изследване показват, че 1 481.6 хил. лица, или 43.8% от населението на възраст 25 - 64 години, са участвали във форма на самостоятелно обучение през последните 12 месеца. Жените са по-активни от мъжете - съответно 46.9 и 40.8%.

Значителни са различията по степен на завършено образование - 75.8% от лицата с висше образование са участвали в самостоятелно обучение, докато този дял е 35.7% от лицата със средно образование и 9.5% от лицата с основно или по-ниско образование.

Най-висок е дялът на участие 25 - 34 годишните - 61.6%, при съответно 44.4% при 35 - 54 годишните и 28.4% при тези на възраст 55 - 64 години. Основните методи за самообучение са с помощта на електронни устройства (онлайн или офлайн), използван от 76.8% от участвалите в тази форма на обучение, следван от образователната информация публикувана в печатните материали (57.2%).

Фиг. 3. Участвали в самостоятелно обучение на възраст 25 - 64 години по метод на обучението

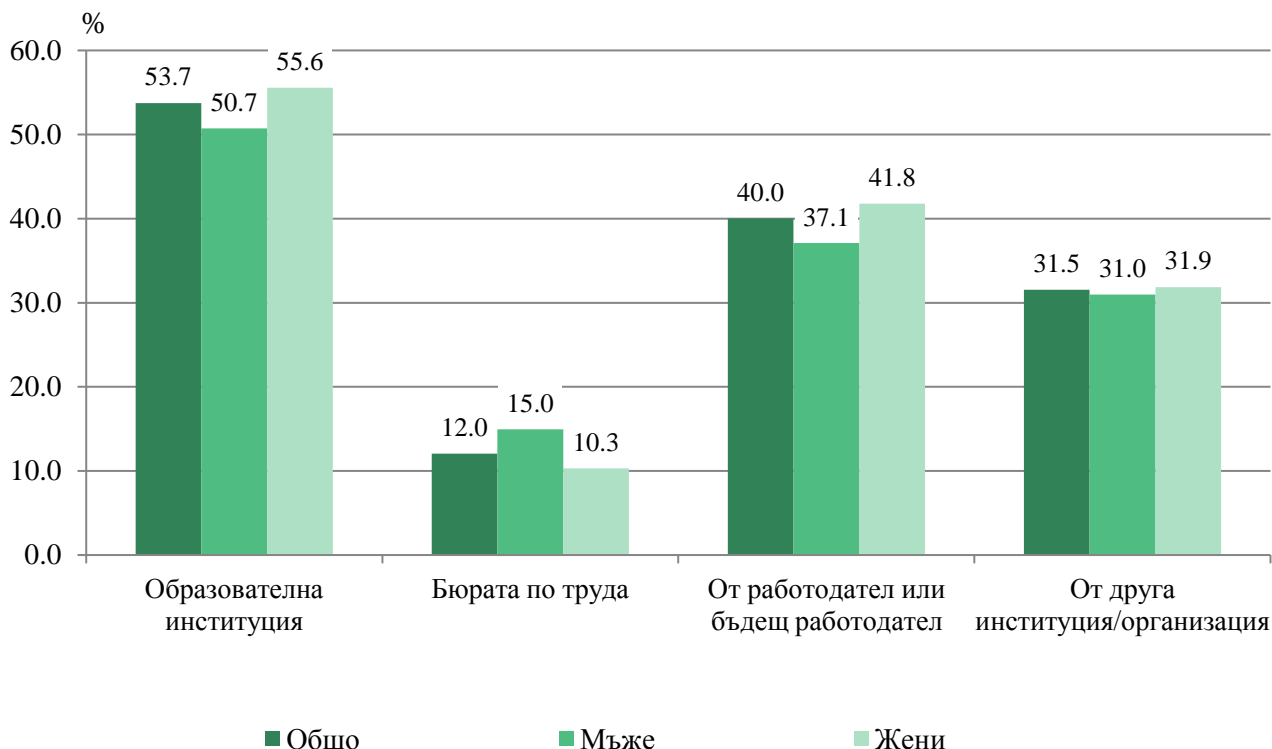

Достъп до информация относно възможностите за образование и обучение

Информация относно възможностите за образование и обучение през последните 12 месеца са потърсили 218.3 хил., или 6.5% от населението на възраст 25 - 64 години. Жените са по-активни от мъжете - съответно 8.0 и 5.1%. От потърсилите информация, 183.4 хил. лица (84.0%) са открили възможности за включване в образование или обучение. Според източника, от който е получена информацията, с най-висок дял са образователните институции (53.7%) и работодателите/бъдещи работодатели (40.0%).

¹ Целенасочена (преднамерена) дейност за повишаване на знанията или уменията, без участието на преподавател и без предварително структуриран учебен план и график.

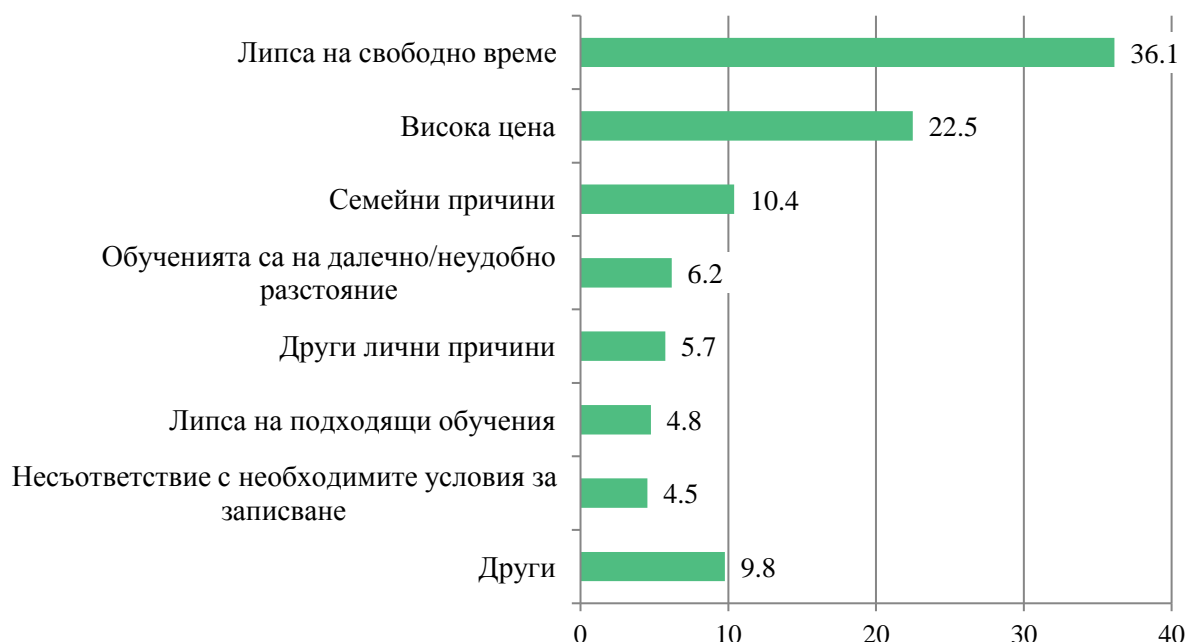
Фиг. 4. Източници на информацията относно възможностите за обучение по пол на лицата, получили информация

Пречки за участие във формално образование и обучение или в неформално обучение

Според резултатите от изследването 11.8% от населението на възраст 25 - 64 години не са успели да участват през последните 12 месеца, въпреки заявената нужда или желание за включване в образование/обучение. Основните причини (пречки) пред участието в обучение са: липса на свободно време (36.1%), твърде висока цена на образователната/обучителната програма (22.5%) и семейни причини (10.4%).

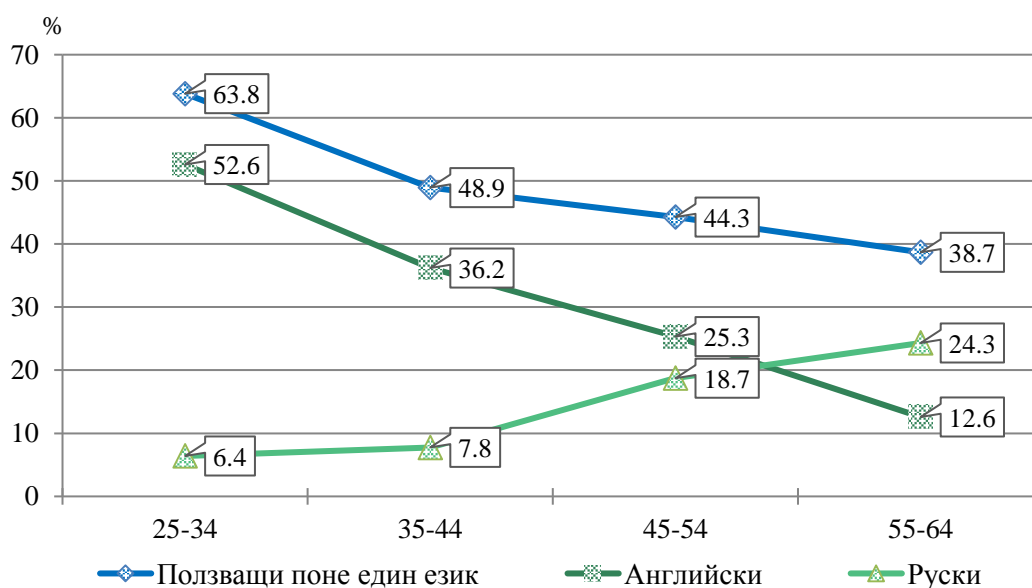
Фиг. 5. Пречки за участие в обучение на населението на възраст 25 - 64 години

Езикови умения

Резултатите от изследването показват, че 47.9% от населението в активна трудова възраст (25 - 64 години) ползва поне един чужд език¹. С най-голям дял са ползващите английски език - 30.4%, следвани от използващите руски (14.8%), немски (4.8%) и френски език (1.9%).

Фиг. 6. Структура на населението на 25 - 64 години по възрастови групи и ползван чужд език

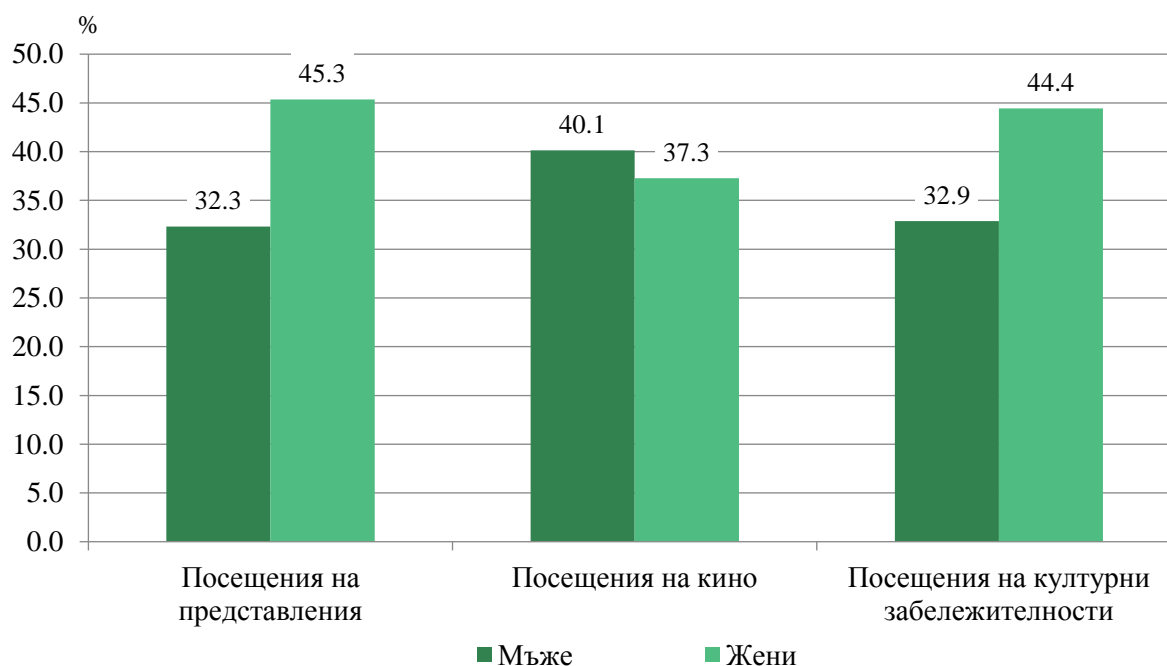
¹ Едно лице използва чужд език, когато то комуникира активно или пасивно, с разбиране и/или използване на думи и познава структурата на езика. Езикът, научен от ранно детство в семейството, не се счита за познание на чужд език.

Наблюдават се съществени различия при ползващите поне един чужд език, в зависимост от възрастта им. Сред най-младите (25 - 34 години) почти две трети ползват поне един чужд език (63.8%), докато този относителен дял за възрастовата група 35 - 44 години е 48.9%, за тези на 45 - 54 години е 44.3% и за най-възрастните (55 - 64 години) е съответно 38.7%.

Участие в културни събития на населението на възраст 25 - 64 години

Данните от проведеното изследване показват, че 40.3% от населението на страната на възраст 25 - 64 години не участва в нито едно културно събитие (посещение на представление на живо, кино или културна забележителност) през последните 12 месеца. Посетилите поне веднъж представления на живо (пиеса, концерт, опера, балет) са 38.8%, посетилите киносалони са 38.7%, а посетилите културни забележителности (музеи, художествени галерии, археологически разкопки) - 38.6%.

Фиг. 7. Относителен дял на лицата, посетили поне веднъж културни събития през последните 12 месеца

За едногодишен период 48.2% са прочели поне една книга през свободното си време, като се наблюдава намаление от 4.9 процентни пункта спрямо 2016 година. Мъжете, прочели поне една книга през свободното си време, са 38.0%, а жените - 58.5%.

Малко над една трета от населението (36.5%) чете вестници всеки ден, включително и електронни издания. Мъжете са малко по-активни в това отношение в сравнение с жените - съответно 38.4 и 34.5%. От хората с основно или по-ниско образование 9.0% четат вестници, а сред тези със средно и висше образование - съответно 37.8 и 47.9%.

Методологични бележки

Изследването на образованието и обучението на възрастни (Adult Education Survey) се провежда във всички държави - членки на ЕС, по единна методология и чрез общ хармонизиран въпросник в съответствие с Регламент (ЕС) 2019/1700 на Европейския парламент и на Съвета от 10 октомври 2019 година. Наблюдението е проведено през периода 12 декември 2022 - 28 февруари 2023 година. Съгласно методологията се измерва участието в различните форми на Учене през целия живот през последните 12 месеца преди датата на анкетиране. Обхваната е представителна за страната извадка от 5 238 обикновени домакинства.

Изследването на образованието и обучението за възрастни се провежда за четвърти път в България. За подготовката на изследването Националният статистически институт използва финансова помощ от Европейската комисия по Договор за безвъзмездна финансова помощ № 101051892-2021-BG-AES с цел изграждане на статистическа инфраструктура и капацитет за настоящата и следващите вълни.

Изпълнени са всички изисквания относно прилагането на възприетите дефиниции и класификации, както и за представителност и точност на резултатите.

Тематичните области, включени във въпросника, са разделени в следните основни модули:

- Социално-демографски характеристики на лицата;
- Достъп до информацията относно възможностите за образование и обучение;
- Участие във формално образование и обучение;
- Участие в неформално обучение;
- Пречки за участие във формално или неформално образование и обучение;
- Самостоятелно обучение;
- Езикови умения;
- Участие в културни събития.

Обхваната е представителна за страната извадка от 5 238 обикновени домакинства, като изследването се провежда на принципа на доброволното участие на лицата чрез „пряко интервю“ (не се допуска друго лице от домакинството да отговаря вместо лицето, подлежащо на анкетиране).

Повече информация и данни от изследването на образованието и обучението на възрастни могат да бъдат намерени на сайта на Националният статистически институт, раздел „Образование и учене през целия живот“ (<http://www.nsi.bg/bg/node/3374/>), както и на Информационна система „Инфостат“ (https://infostat.nsi.bg/infostat/pages/module.jsf?x_2=42).

Приложение

Таблица 1

Участници в учене през целия живот (УЦЖ) по пол, възраст, образование и местоживеене

	Участвали във формално образование и обучение през последните 12 месеца		Участвали в неформално образование и обучение през последните 12 месеца		Участвали в самостоятелно образование и обучение през последните 12 месеца	
	брой	%	брой	%	брой	%
Общо	81004	2.4	637911	18.9	1481568	43.8
По пол						
Мъже	31663	1.9	302106	17.8	692547	40.8
Жени	49341	2.9	335805	19.9	789021	46.9
По възраст						
25 - 34	51361	7.8	136166	20.6	408231	61.6
35 - 44	16430	1.8	171164	19.3	466315	52.5
45 - 54	10168	1.0	210453	21.1	369608	37.1
55 - 64	3046	0.4	120128	14.4	237413	28.4
По образование						
Основно и по-ниско образование	5919	1.2	23742	4.7	48477	9.5
Средно образование	28099	1.5	299045	16.1	663694	35.7
Висше образование	46986	4.6	315124	31.1	769397	75.8
По местоживеене						
В градовете	71854	2.9	538147	21.4	1225755	48.8
В селата	9150	1.0	99764	11.4	255813	29.3

Таблица 2

Лица, търсили и получили информация относно възможностите за образование и обучение, по пол, възраст, образование и местоживеене

	Лица, търсили информация относно възможности за образование и обучение през последните 12 месеца		Лица, получили информация относно възможности за образование и обучение през последните 12 месеца	
	брой	%	брой	%
Общо	218268	6.5	183364	5.4
По пол				
Мъже	85042	5.1	68650	4.0
Жени	133227	8.0	114715	6.8
По възраст				
25 - 34	76210	11.6	66625	10.1
35 - 44	67262	7.7	57781	6.5
45 - 54	49653	5.1	45411	4.6
55 - 64	25144	3.0	13548	1.6
По образование				
Основно и по-ниско образование	10366	2.0	8945	1.8
Средно образование	60451	3.3	60876	3.3
Висше образование	147452	14.6	113544	11.2
По местоживеене				
В градовете	191498	7.7	164034	6.5
В селата	26770	3.1	19331	2.2

Таблица 3

Лица, ползващи основни чужди езици, по пол, възраст, образование
и местоживеене

	Ползващи най-малко един чужд език		Основни чужди езици					
			английски език		руски език		немски език	
	брой	%	брой	%	брой	%	брой	%
Общо	1616893	47.9	1023833	30.4	500221	14.8	161955	4.8
По пол								
Мъже	762495	45.0	498197	29.4	197418	11.6	75318	4.4
Жени	854398	50.9	525636	31.3	302803	18.0	86637	5.2
По възраст								
25 - 34	421977	63.8	347737	52.6	42333	6.4	50353	7.6
35 - 44	431519	48.9	319114	36.2	68493	7.8	45208	5.1
45 - 54	440231	44.3	251852	25.3	186255	18.7	44580	4.5
55 - 64	323165	38.7	105130	12.6	203141	24.3	21813	2.6
По образование								
Основно и по-ниско образование	143470	28.4	11976	2.4	9677	1.9	1468	0.3
Средно образование	701132	37.8	376808	20.3	236795	12.8	53746	2.9
Висше образование	772291	76.1	635048	62.6	253748	25.0	106740	10.5
По статус в заетостта								
Заети	1235935	52.7	871618	37.1	393245	16.8	130168	5.5
Безработни	197392	36.6	82164	15.2	43901	8.1	23697	4.4
Икономически неактивни	183566	37.8	70051	14.4	63074	13.0	8091	1.7
По местоживеене								
В градовете	1279302	51.0	875211	34.9	421755	16.8	141916	5.7
В селата	337590	38.9	148622	17.1	78466	9.1	20039	2.3

Таблица 4

Лица, посетили културни събития през последните 12 месеца, по пол, възраст, образование и местоживеене

	Посетили представления на живо		Посетили кино		Посетили културни забележителности	
	брой	%	брой	%	брой	%
Общо	1312292	38.8	1309190	38.7	1306356	38.6
По пол						
Мъже	549027	32.3	681588	40.1	558309	32.9
Жени	763265	45.3	627602	37.3	748048	44.4
По възраст						
25 - 34	293378	44.3	376695	56.9	279273	42.2
35 - 44	331057	37.3	404854	45.6	363102	40.9
45 - 54	407700	41.0	351957	35.4	374048	37.6
55 - 64	280158	33.5	175685	21.0	289934	34.7
По образование						
Основно и по-ниско образование	30756	6.0	34534	6.8	19708	3.9
Средно образование	583056	31.4	652655	35.1	616958	33.2
Висше образование	698481	68.8	622001	61.3	669691	66.0
По местоживеене						
В градовете	1164845	46.4	1132017	45.1	1130688	45.0
В селата	147447	16.9	177173	20.3	175668	20.2